

INNOVATION ORIENTATION IN TEACHING LEGAL EDUCATION BY THE 2018 GENERAL EDUCATION CURRICULUM IN HIGH SCHOOL

Nguyen Thi Hoang Lan^{1*}, Nguyen Mai Anh²

¹TNU - University of Sciences

²TNU - University of Education

ARTICLE INFO		ABSTRACT
Received:	23/5/2021	Curriculum for Citizenship Education, which was adopted by Ministry of Education and Training on December 26, 2018, was named Economic and Legal education in high school level. This subject is selected according to the student's aspirations and career orientation. In the new curriculum, there are fundamental and comprehensive changes in educational content, especially legal education content. This article focuses on clarifying new legal education contents in the subject, making some comments and assessments on the relevance of the new curriculum, the challenges for applying the new curriculum. From this analysis, the article proposes a number of measures to improve the effectiveness of legal education in teaching economic and legal education in high school.
Revised:	09/6/2021	
Published:	09/6/2021	
KEYWORDS		
General education		
Legal education		
High school		
Economic and Legal education		
Education content		

ĐỊNH HƯỚNG ĐỔI MỚI DẠY HỌC GIÁO DỤC PHÁP LUẬT THEO CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018 Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG

Nguyễn Thị Hoàng Lan^{1*}, Nguyễn Mai Anh²

¹Trường Đại học Khoa học - ĐH Thái Nguyên

²Trường Đại học Sư phạm - ĐH Thái Nguyên

THÔNG TIN BÀI BÁO		TÓM TẮT
Ngày nhận bài:	23/5/2021	Chương trình môn học Giáo dục công dân được Bộ Giáo dục và Đào tạo thông qua ngày 26/12/2018, đã xác định môn học này ở cấp trung học phổ thông có tên gọi là Giáo dục kinh tế và pháp luật. Môn học này được lựa chọn theo nguyện vọng và định hướng nghề nghiệp của học sinh. Trong Chương trình mới, môn học có những thay đổi căn bản và toàn diện về nội dung giáo dục, đặc biệt là nội dung giáo dục pháp luật. Bằng phương pháp phân tích, so sánh, tổng hợp vấn đề, bài viết tập trung làm sáng tỏ những nội dung giáo dục pháp luật mới trong môn học, đưa ra một số nhận xét, đánh giá về tính phù hợp và những vấn đề đặt ra khi áp dụng Chương trình môn học mới. Từ những phân tích này bài viết đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục pháp luật trong dạy học Giáo dục kinh tế và pháp luật ở trường trung học phổ thông.
Ngày hoàn thiện:	09/6/2021	
Ngày đăng:	09/6/2021	
TỪ KHÓA		
Giáo dục phổ thông		
Giáo dục pháp luật		
Trung học phổ thông		
Giáo dục kinh tế và pháp luật		
Nội dung giáo dục		

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.4535>

* Corresponding author. Email: anhnm@tnue.edu.vn

1. Giới thiệu

Trong Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã chính thức thông qua Chương trình giáo dục phổ thông 2018. Chương trình này xác định giáo dục công dân là một trong những nội dung giáo dục quan trọng giữ vai trò chủ đạo trong giáo dục ý thức và hành vi của công dân cho học sinh. Theo định hướng ngành nghề thì môn Giáo dục kinh tế và pháp luật là môn học bắt buộc đối với học sinh lựa chọn nghề nghiệp là Giáo dục chính trị, Giáo dục công dân, Kinh tế, Hành chính và Pháp luật. Chính vì vậy, nội dung chủ yếu của môn học là học văn phổ thông, cơ bản về kinh tế, pháp luật, thiết thực đối với định hướng nghề nghiệp sau trung học phổ thông của học sinh, gắn kết với nội dung giáo dục đạo đức và giá trị sống, kỹ năng sống, giúp học sinh có nhận thức đúng và thực hiện quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm công dân trong các quan hệ kinh tế và pháp luật. Như vậy, Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể hiện nay đã xác định trong giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp ở trung học phổ thông đặc biệt chú trọng vào nội dung giáo dục kinh tế và pháp luật. Đây là một nội dung được nhiều công trình nghiên cứu bàn luận đến.

Nhận thức được tầm quan trọng của giáo dục kinh tế trong chương trình giáo dục phổ thông mới, trên Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Đại học Thái Nguyên số 07 (2020), tác giả Nguyễn Thị Hạnh đề xuất đổi mới nội dung giáo dục kinh tế trong Chương trình đào tạo cử nhân Giáo dục Chính trị ở Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên để đáp ứng chương trình giáo dục phổ thông mới [1], còn tác giả Trần Thị Lan lại tập trung làm sáng tỏ tính tất yếu và những yêu cầu đối với công tác bồi dưỡng năng lực giáo dục kinh tế cho giáo viên dạy Giáo dục công dân ở trường trung học phổ thông của Việt Nam nhằm đáp ứng yêu cầu triển khai chương trình môn Giáo dục kinh tế và pháp luật sau năm 2020 [2]. Cũng với mục đích đáp ứng những yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông mới, tác giả Nguyễn Thị Hạnh phân tích những điểm thay đổi cơ bản trong Chương trình giáo dục phổ thông mới môn Giáo dục công dân về giáo dục kinh tế, từ đó làm rõ yêu cầu đổi mới dạy học các môn kinh tế học trong chương trình đào tạo cử nhân giáo dục chính trị ở trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên trong một bài viết khác trên cùng Tạp chí trong số 04 (2020) [3].

Quan tâm nội dung giáo dục pháp luật trong Chương trình môn Giáo dục kinh tế và pháp luật và khả năng đáp ứng của đội ngũ giáo viên giảng dạy môn học này ở bậc trung học phổ thông, trên Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Đại học Thái Nguyên số 03 (2018) tác giả Nguyễn Mai Anh đưa ra các nhận định về Chương trình đào tạo cử nhân Giáo dục Chính trị của Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên hiện nay và một số đề xuất nhằm hoàn thiện chương trình này [4]. Tác giả này cũng đề xuất tăng cường nội dung giáo dục pháp luật về quyền công dân cho sinh viên chuyên ngành Giáo dục Chính trị để đáp ứng được việc giảng dạy những nội dung mới trong môn Giáo dục kinh tế và pháp luật trong bài viết đăng trên cùng Tạp chí số 05 (2019) [5]. Cũng nghiên cứu về giáo dục pháp luật cho học sinh trung học phổ thông, tác giả Lê Thị Thu Hằng trong bài viết đăng trên Tạp chí Giáo dục, Số đặc biệt tháng 4/2019 đã đánh giá giáo dục pháp luật là nhiệm vụ của Nhà nước, đồng thời cũng là trách nhiệm chung của toàn xã hội. Công tác quản lý nhà nước về giáo dục pháp luật cho học sinh phổ thông trở nên cấp thiết hơn trước những yêu cầu về xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở nước ta giai đoạn hiện nay [6].

Các công trình trên đã đề cập đến nội dung giáo dục kinh tế và pháp luật trong Chương trình Giáo dục phổ thông mới. Tuy nhiên, chưa có bài viết nào phân tích đầy đủ và chuyên sâu về những nội dung giáo dục pháp luật mới trong môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật, chưa có những nhận xét, đánh giá toàn diện về tính phù hợp và những vấn đề đặt ra khi áp dụng Chương trình môn học mới. Trong phạm vi bài viết này chúng tôi xin đưa ra một vài phân tích về những điểm khác biệt trong nội dung giáo dục pháp luật theo Chương trình môn học mới so với nội dung này trong Chương trình hiện hành và từ đó đưa ra một số nhận xét, đánh giá về tính phù hợp và những vấn đề đặt ra khi áp dụng Chương trình môn học mới.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp; phương pháp so sánh (so sánh nội dung giáo dục pháp luật của hai chương trình giáo dục phổ thông). Ngoài ra, bài viết sử dụng phương pháp lịch sử - cụ thể để đánh giá một cách khách quan tính phù hợp và những vấn đề đặt ra của chương trình mới.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Nội dung giáo dục pháp luật trong Chương trình Giáo dục công dân hiện hành ở cấp trung học phổ thông

Căn cứ Chương trình môn Giáo dục công dân ban hành kèm theo Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05/5/2006 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chương trình giáo dục phổ thông và Tài liệu Hướng dẫn thực hiện điều chỉnh nội dung dạy học do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành kèm theo Công văn số 5842/BGDĐT-VP thì nội dung giáo dục pháp luật trong chương trình môn Giáo dục công dân ở trung học phổ thông được tập trung ở lớp 12. Nội dung phần này cung cấp cho học sinh những hiểu biết cơ bản về bản chất, vai trò và vị trí của pháp luật. Trên cơ sở đó giúp học sinh có thể chủ động, tự giác điều chỉnh hành vi của cá nhân và đánh giá được hành vi của người khác theo quyền hạn và nghĩa vụ của công dân trong giai đoạn xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Các nội dung này được giới thiệu ở mười bài học (từ Bài 1 đến Bài 10).

Một số nội dung giáo dục pháp luật khác được lồng ghép trong các tiết học thuộc Chương trình Giáo dục công dân lớp 10 và 11 như: Công dân với tình yêu, hôn nhân và gia đình, Nhà nước xã hội chủ nghĩa, Chính sách dân số và giải quyết việc làm, Chính sách tài nguyên và bảo vệ môi trường...

3.2. Những thay đổi trong nội dung giáo dục pháp luật của môn học Giáo dục công dân theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018

Điểm khác biệt đầu tiên có thể thấy của nội dung giáo dục pháp luật theo Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể mới là cùng với môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật, nội dung này không còn là bắt buộc mà trở thành nội dung tự chọn theo định hướng nghề nghiệp trong Chương trình giáo dục phổ thông.

Theo chương trình giáo dục phổ thông, môn Giáo dục công dân được Bộ Giáo dục và Đào tạo công bố năm 2018 (ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018), nội dung giáo dục pháp luật gồm những vấn đề sau:

Ở lớp 10, nội dung giáo dục pháp luật tập trung vào ba vấn đề:

- Hệ thống chính trị nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Nội dung này bao gồm đặc điểm, cấu trúc, nguyên tắc hoạt động của hệ thống chính trị nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; đặc điểm, nguyên tắc tổ chức và hoạt động của bộ máy Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; chức năng, cơ cấu tổ chức và hoạt động của các cơ quan trong bộ máy Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

- Pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Nội dung này bao gồm khái niệm, đặc điểm, vai trò của pháp luật trong đời sống xã hội, thực hiện pháp luật, vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý.

- Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Nội dung này bao gồm các vấn đề như: khái niệm, đặc điểm, vị trí của Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, nội dung cơ bản của Hiến pháp nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 2013; thực hiện nghĩa vụ tuân theo Hiến pháp bằng những hành vi cụ thể, phù hợp với lứa tuổi.

Chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật lớp 10 còn có 2 chuyên đề về giáo dục pháp luật là chuyên đề Tình yêu, hôn nhân, gia đình và chuyên đề Một số vấn đề về pháp luật hình sự.

Ở lớp 11, nội dung giáo dục pháp luật tập trung vào các vấn đề liên quan đến quyền cơ bản của công dân. Cụ thể:

- Quyền bình đẳng của công dân: quyền bình đẳng của công dân trước pháp luật, quyền bình đẳng giới, quyền bình đẳng giữa các dân tộc, tôn giáo.

- Một số quyền dân chủ cơ bản của công dân: Quyền và nghĩa vụ tham gia quản lý nhà nước và xã hội, quyền và nghĩa vụ bầu cử và ứng cử, quyền và nghĩa vụ khiếu nại, tố cáo, quyền và nghĩa vụ về tự do ngôn luận, báo chí và tiếp cận thông tin, quyền và nghĩa vụ về tự do tín ngưỡng, tôn giáo, quyền và nghĩa vụ bảo vệ tổ quốc.

- Một số quyền tự do cơ bản của công dân: quyền bất khả xâm phạm về thân thể; quyền được pháp luật bảo hộ về tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm; quyền bất khả xâm phạm về chỗ ở; quyền và nghĩa vụ công dân về tự do ngôn luận, báo chí và tiếp cận thông tin; quyền và nghĩa vụ công dân về tự do tín ngưỡng, tôn giáo.

Chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật lớp 11 còn có 2 chuyên đề về giáo dục pháp luật là Một số vấn đề về pháp luật lao động và chuyên đề Một số vấn đề về pháp luật dân sự.

Chương trình lớp 12, giáo dục pháp luật gồm những nội dung sau:

- Pháp luật quốc tế: Công pháp quốc tế và luật Thương mại quốc tế;

- Quyền và nghĩa vụ của công dân về kinh tế: quyền và nghĩa vụ của công dân về sở hữu tài sản và tôn trọng tài sản của người khác, quyền và nghĩa vụ của công dân về kinh doanh và nộp thuế;

- Quyền và nghĩa vụ của công dân về văn hóa, xã hội: quyền và nghĩa vụ trong hôn nhân và gia đình, quyền và nghĩa vụ học tập, quyền và nghĩa vụ lao động, quyền và nghĩa vụ bảo vệ, chăm sóc sức khỏe và bảo đảm an sinh xã hội, quyền và nghĩa vụ bảo vệ di sản văn hóa, bảo vệ môi trường và tài nguyên thiên nhiên.

Chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật lớp 11 còn có 1 chuyên đề về giáo dục pháp luật là Một số vấn đề về luật Doanh nghiệp.

Như vậy, nội dung giáo dục pháp luật ở bậc trung học phổ thông theo chương trình giáo dục phổ thông mới sẽ trải đều ở cả ba lớp 10, 11 và 12 chứ không chỉ tập trung ở lớp 12 như chương trình hiện hành. Bên cạnh đó, nội dung giáo dục pháp luật cũng rộng và sâu hơn vì môn học này dành cho học sinh định hướng theo học các ngành nghề Giáo dục chính trị, Giáo dục công dân, Kinh tế, Hành chính và Pháp luật.

Theo Chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật lớp 10, ngoài những nội dung giáo dục pháp luật theo chương trình hiện hành như: khái niệm, bản chất, vai trò của pháp luật, thực hiện pháp luật, vi phạm pháp luật... môn học này còn giới thiệu cho học sinh một số nội dung mới như: giới thiệu về Hiến pháp, giới thiệu về hệ thống chính trị và bộ máy nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, tìm hiểu về Luật Hôn nhân và gia đình, pháp luật hình sự.

Ở lớp 11, Chương trình mới có nội dung giáo dục về các quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân được chia thành các nhóm: quyền bình đẳng của công dân, một số quyền dân chủ và tự do cơ bản của công dân. Những nội dung này đang được giảng dạy trong chương trình Giáo dục công dân lớp 12 hiện hành. Những nội dung mới chính là hai chuyên đề học tập là Pháp luật dân sự và Pháp luật lao động.

Đến lớp 12, học sinh sẽ tiếp tục được giới thiệu về nhóm quyền và nghĩa vụ của công dân về kinh tế, quyền và nghĩa vụ của công dân về văn hóa - xã hội. Pháp luật quốc tế với hai nội dung về công pháp quốc tế và luật thương mại quốc tế là nội dung hoàn toàn mới của Chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật. Hơn nữa, học sinh lớp 12 còn được tìm hiểu về pháp luật doanh nghiệp trong các chuyên đề học tập.

3.3. Một số nhận xét, đánh giá về tính phù hợp và những vấn đề đặt ra khi áp dụng Chương trình môn học Giáo dục công dân mới

Thứ nhất, việc đưa môn Giáo dục kinh tế và pháp luật (trước đây là môn Giáo dục công dân) ra khỏi hệ thống môn học bắt buộc ở bậc trung học phổ thông là hợp lý. Việc này sẽ giúp giảm bớt áp lực học tập đối với học sinh. Đối với các em học sinh không theo định hướng nghề nghiệp

Giáo dục chính trị, Giáo dục công dân, Kinh tế, Hành chính và Pháp luật thì nội dung giáo dục pháp luật chỉ dừng lại ở các buổi học ngoại khóa hoặc được tích hợp vào các môn học khác.

Thứ hai, nội dung giáo dục pháp luật của môn Giáo dục kinh tế và pháp luật khá rộng và sâu cung cấp cho học sinh những kiến thức pháp luật cụ thể, thiết thực với đời sống chứ không chỉ tập trung vào các kiến thức lý luận như trước kia. Cùng với yêu cầu cụ thể về phương pháp giáo dục trong Chương trình môn học, những nội dung giáo dục này được kỳ vọng sẽ chuyển các kiến thức pháp luật thành hành vi của công dân. Việc bổ sung những chuyên đề học tập như: pháp luật hình sự, dân sự, lao động, doanh nghiệp là thực sự cần thiết cho sự định hướng nghề nghiệp của các em học sinh Trung học phổ thông.

Thứ ba, lượng kiến thức lớn và mới mẻ như trên cùng với áp lực về việc thay đổi phương pháp giáo dục cho phù hợp là những thách thức lớn đối với đội ngũ giáo viên phụ trách giảng dạy môn học này tại các trường phổ thông. Theo lộ trình đã công bố, Bộ Giáo dục và Đào tạo sẽ áp dụng chương trình giáo dục phổ thông mới đối với bậc trung học phổ thông từ năm 2022 (bắt đầu từ lớp 10). Nghĩa là các nhà trường cần khẩn trương chuẩn bị cơ sở vật chất và đội ngũ giáo viên cho Chương trình mới. Vì vậy, việc tập huấn và bồi dưỡng cho giáo viên giảng dạy môn Giáo dục công dân cần phải được thực hiện thường xuyên theo lộ trình để chuẩn bị thật tốt cả về kiến thức và phương pháp giáo dục phù hợp với yêu cầu của môn học mới.

3.4. Đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục pháp luật trong dạy học Giáo dục kinh tế và pháp luật ở trường trung học phổ thông

3.4.1. Đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên Giáo dục kinh tế và pháp luật ở trường trung học phổ thông

Trong quá trình dạy học, giáo viên là một nhân tố không thể thiếu. Giáo viên giữ vai trò chủ đạo trong việc truyền đạt tri thức cho học sinh. Do vậy, việc xây dựng một đội ngũ giáo viên có chuyên môn, nghiệp vụ là việc làm quan trọng hàng đầu. Khoản 2 Điều 66, Luật Giáo dục năm 2019 đã quy định rõ: “Nhà giáo có vai trò quyết định trong việc đảm bảo chất lượng giáo dục” [7].

Một trong những giải pháp quan trọng để nâng cao chất lượng giáo dục nói chung và chất lượng giáo dục pháp luật cho học sinh trường trung học phổ thông nói riêng là phải nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên giỏi chuyên môn, vững nghiệp vụ. Giáo viên giảng dạy môn Giáo dục kinh tế và pháp luật cần được đào tạo chính quy, tránh tình trạng giáo viên kiêm nhiệm, dạy chéo, chuyển từ bộ môn khác sang Giáo dục kinh tế và pháp luật. Đồng thời, cần có kế hoạch bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ giáo viên chuyên ngành. Việc đào tạo, bồi dưỡng giáo viên giảng dạy bộ môn Giáo dục kinh tế và pháp luật cần chú ý những vấn đề sau:

Thứ nhất, đổi mới phương pháp đào tạo giáo viên trong trường sư phạm

Đào tạo giáo viên phải gắn với nhu cầu sử dụng. Do đó, việc đào tạo cần phải được lập kế hoạch cụ thể và có sự chỉ đạo từ các cơ quan, ban ngành chức năng. Đào tạo giáo viên gắn liền đào tạo cả về số lượng và chất lượng. Người được đào tạo phải nắm vững kiến thức, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học môn Giáo dục công dân. Đổi mới phương pháp đào tạo là công tác trọng tâm của việc nâng cao chất lượng đào tạo. Cần phải áp dụng nhiều biện pháp, trong đó có kế hoạch nghiên cứu công nghệ dạy học tiên tiến và đẩy mạnh các hoạt động hỗ trợ cho công tác dạy học: Rèn luyện nghiệp vụ, tổ chức các hoạt động nghiên cứu về công tác đào tạo giáo viên ở nước ngoài.

Thứ hai, đẩy mạnh công tác bồi dưỡng giáo viên

Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh cần kết hợp với các cơ quan chức năng địa phương tổ chức những lớp tập huấn nhằm nâng cao trình độ, bổ sung kiến thức, cập nhật thông tin pháp luật cho đội ngũ giáo viên nói chung và giáo viên Giáo dục kinh tế và pháp luật nói riêng. Đồng thời, thường xuyên tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên môn, tăng cường việc trao đổi thông tin, nghiệp vụ giữa các giáo viên với nhau. Giáo viên làm công tác giáo dục pháp luật qua hoạt động ngoại khóa cho học sinh không chỉ có tri thức chuyên ngành, tri thức khoa học mà còn phải có kiến thức thực tế, kiến thức liên ngành.

Thứ ba, chú trọng đến chính sách đãi ngộ với nhà giáo

Chính sách đãi ngộ vật chất và tinh thần sẽ là động lực to lớn góp phần xây dựng đội ngũ giáo viên tâm huyết với nghề. Việc thực hiện chính sách đãi ngộ đối với nhà giáo, từng bước cải thiện đời sống và điều kiện làm việc của giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục đang công tác ở vùng sâu, vùng cao, hải đảo cần được triển khai cụ thể đến từng trường. Bên cạnh đó cần xây dựng chế độ, chính sách khen thưởng phù hợp, kịp thời nhằm khuyến khích giáo viên gắn bó với nhiệm vụ nâng cao chất lượng giáo dục pháp luật cho học sinh.

3.4.2. *Đổi mới phương pháp dạy học pháp luật*

Đổi mới phương pháp giáo dục pháp luật cho học sinh cần lưu ý một số điểm sau:

- Coi trọng thực hành, tránh lối giáo dục thiên về lý thuyết, phải xuất phát từ thực tế cuộc sống và vốn sống của bản thân học sinh.

- Phải xuất phát từ mục tiêu, nội dung của môn học, gắn liền với nội dung môn học và phù hợp với đặc điểm tâm lý của học sinh.

- Tăng cường sử dụng các phương tiện hiện đại (máy chiếu, băng, đĩa, hình, phương tiện nghe, nhìn...) trong dạy học pháp luật.

- Phương pháp dạy học phải phát huy được tính tích cực, chủ động sáng tạo của học sinh trong quá trình dạy học. Học sinh cần được hoạt động để tự chiếm lĩnh các tri thức, hình thành và phát triển các kỹ năng mới, hình thành thái độ tích cực với sự hướng dẫn giúp đỡ của giáo viên. Giáo viên cần tăng cường sử dụng các phương pháp giảng dạy hiện đại coi người học là trung tâm. Tùy theo từng bài học mà giáo viên lựa chọn và kết hợp các phương pháp cho phù hợp: phương pháp thuyết trình, phương pháp tình huống, phương pháp vấn đáp, phương pháp đóng vai,...

3.4.3. *Đa dạng hóa các hình thức giáo dục pháp luật*

Thứ nhất, đa dạng hóa các kênh thông tin để học sinh có thể dễ dàng tiếp cận các tri thức pháp luật. Nhà trường cần duy trì và thường xuyên bổ sung, cập nhật các kênh thông tin truyền thống như tủ sách pháp luật, sử dụng băng rôn, biển khẩu hiệu, pano, áp phích có nội dung nhắc nhở học sinh sống và làm việc theo pháp luật. Ngoài ra, cũng cần xây dựng website riêng hoặc bổ sung các mục về công tác giáo dục pháp luật trong website của trường để học sinh cập nhật thông tin, trao đổi, bàn luận và tìm hướng giải quyết cho những vấn đề bức xúc trong đời sống pháp luật, giao lưu, tôn vinh gương người tốt, việc tốt thông qua kênh thông tin báo chí, truyền hình, từ đó tác động mạnh mẽ tới tâm tư, tình cảm của em.

Thứ hai, giáo dục pháp luật cho các em thông qua các hoạt động thực tiễn. Nhà trường và giáo viên bộ môn giáo dục quyền và nghĩa vụ lao động bằng cách đưa các em đến các cơ sở sản xuất, đến các vùng quê để tham gia lao động, đưa các em đến trung tâm cai nghiện khi giáo dục cho các em sự nguy hiểm của ma túy và phối hợp với cán bộ của trung tâm hướng dẫn các em cách phòng tránh ma túy, đưa các em đi thăm hỏi gia đình liệt sĩ, gia đình có công với cách mạng, gia đình có nạn nhân chất độc màu da cam để giáo dục các em biết yêu Tổ quốc, yêu hòa bình và luôn hành động vì mục tiêu đó; cho các em tham dự hoặc theo dõi các phiên tòa khi tìm hiểu về tố tụng hình sự và tố tụng dân sự...

Thứ ba, kết hợp giáo dục pháp luật với giáo dục đạo đức. Các nhà trường và các giáo viên nói chung, giáo viên môn giáo dục kinh tế và pháp luật nói riêng cần phải tìm kiếm các biện pháp cụ thể và phù hợp để tác động cùng lúc lên lòng tin của học sinh đối với các giá trị xã hội, những quy phạm đạo đức, quy phạm pháp luật, với công lý và lẽ phải từ đó giúp các em điều chỉnh hành vi cho phù hợp với các chuẩn mực đạo đức và pháp luật.

Thứ tư, lồng ghép việc phổ biến, giáo dục pháp luật tại các buổi sinh hoạt đầu giờ, sinh hoạt lớp, sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt đoàn, hội, tổ chức sinh hoạt câu lạc bộ, tổ chức hội thảo tọa đàm về trách nhiệm của học sinh và cán bộ giáo viên trong đấu tranh phòng, chống tội phạm. Tổ chức các hoạt động, sinh hoạt tập thể để thu hút học sinh vào các hoạt động lành mạnh như liên hoan, văn nghệ, thi đấu thể thao, thi hùng biện với nội dung phòng chống tội phạm...

Thứ năm, giáo dục pháp luật thông qua các hoạt động ngoài giờ lên lớp. Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp là một trong những phương thức có khả năng đáp ứng cao nhiệm vụ giáo dục pháp luật cho học sinh phổ thông, cụ thể như: Hoạt động câu lạc bộ, tổ chức các hội thi tìm hiểu về pháp luật (quyền trẻ em, bảo vệ môi trường, bảo vệ di sản, an toàn giao thông...) với các nội dung, hình thức phong phú và đa dạng. Thông qua hoạt động giáo dục ngoại khóa, ngoài giờ lên lớp, học sinh sẽ tiếp thu được kiến thức pháp luật một cách tự nhiên, sinh động với nhiều hình thức phù hợp, hấp dẫn tạo nên sân chơi lành mạnh thu hút được nhiều học sinh tham gia.

4. Kết luận

Đáp ứng nhu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục phù hợp với nhu cầu của xã hội, chương trình giáo dục phổ thông mới nói chung đã có những thay đổi tích cực, Chương trình môn Giáo dục công dân cũng có những điểm mới căn bản.

Giáo dục pháp luật theo định hướng phát triển năng lực người học cho học sinh các trường Trung học phổ thông là một tất yếu khách quan xuất phát từ yêu cầu xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, từ mục tiêu phát triển đào tạo thể hệ trẻ phát triển toàn diện, biết sống và làm việc theo chuẩn mực pháp luật, có trách nhiệm công dân và năng lực thích ứng với những điều kiện hoàn cảnh xã hội. Bài viết đã phân tích về những điểm khác biệt trong nội dung giáo dục pháp luật theo Chương trình môn học Giáo dục kinh tế và pháp luật so với nội dung này trong Chương trình môn Giáo dục công dân hiện hành và đưa ra một số nhận xét, đánh giá về tính phù hợp và những vấn đề đặt ra khi áp dụng Chương trình môn học mới; đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục pháp luật trong dạy học Giáo dục kinh tế và pháp luật ở trường trung học phổ thông, góp phần vào sự nghiệp đổi mới giáo dục căn bản và toàn diện.

Lời cảm ơn

Nghiên cứu này được tài trợ bởi Đề tài khoa học và công nghệ cấp đại học, mã số ĐH2019-TN04-03.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] T. H. Nguyen and T. H. L. Nguyen, "Innovation of the content of economic education in the bachelor of political education training program at tnu – university of education meeting the new general education curriculum," (in Vietnamese), *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 225, no. 07, pp. 505-510, 2020.
- [2] T. L. Tran, "Fostering economic education capacity for citizen education teachers under the new general education program - requirements from reality," (in Vietnamese), *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 225, no. 07, pp. 480-490, 2020.
- [3] T. H. Nguyen and T. T. H. Nguyen, "Innovation of teaching economics subjects in the bachelor of political education training program at the university of education - thai nguyen university meeting the requirements of the new general education curriculum," (in Vietnamese), *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 225, no. 04, pp. 92-97, 2020.
- [4] M. A. Nguyen and T. H. L. Nguyen, "Renovation of legal education content in the bachelor's degree program in political education of thai nguyen university of education to meet the requirements of the new general education curriculum," (in Vietnamese), *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 179, no. 03, pp. 85-89, 2018.
- [5] M. A. Nguyen and T. H. L. Nguyen, "Increase education content of civil rights for political education students in thai nguyen university of education meeting the new communication education program," (in Vietnamese), *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 198, no. 05, pp. 175-180, 2019.
- [6] T. T. H. Le, "Improve the efficiency of state management on legal education for high school students in the current period," (in Vietnamese), *Journal of education*, special issue April, pp. 69-74, 2019.
- [7] National Assembly of Vietnam, *Law on Education No. 43/2019/QH14*, Official gazette, vol. 569, 570, pp. 3-53, 2019.